

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

Cost Analysis and Return on Tin DaengMudmee silk Weaving of Napho Sub-District, Napho District, Buriram Province

แก้วมณี อุทัยรัมย์¹จริญญา สันธิติธนาวัฒน์²น้ำอ้อย จันทะนาม³แพรววิภา นิลแก้ว⁴สุภาภรณ์ แสนทันท้าว⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 11 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 60 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย พบว่า 1) สมาชิกศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ ทั้งหมดเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ 50 - 60 ปี ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง 10 - 15 ปี ขึ้นไป และแหล่งเงินทุนที่นำมาประกอบการส่วนใหญ่มาจากแหล่งเงินทุนจากการกู้และเงินทุนของตนเอง 2) ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ มีปริมาณการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตลอดทั้งปี จำนวน 616 หูก ต้นทุนการผลิตต่อหูก เท่ากับ 109,101 บาท ต้นทุนการผลิตต่อปี เท่ากับ 6,204,306 บาท โดยเฉลี่ยทั้ง 11 กลุ่ม มีผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงที่ผลิตได้ จำนวน 56 หูก ต้นทุนการผลิตต่อหูก เท่ากับ 9,918.27 บาท ต้นทุนการผลิตต่อปี เท่ากับ 564,027.82 บาท 3) ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ มีรายได้จากการขายต่อปี เท่ากับ 12,320,000 บาท มีรายได้จากการขายต่อหูก เท่ากับ 220,000 บาท โดยเฉลี่ยทั้ง 11 กลุ่ม มีรายได้จากการขายทั้งปี เท่ากับ 1,120,000 บาท มีรายได้จากการขายต่อหูก เท่ากับ 20,000 บาท และมีต้นทุนรวม เท่ากับ 6,330,586 บาท จำแนกเป็นต้นทุนขาย เท่ากับ 6,204,306 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เท่ากับ 126,280 บาท ซึ่งส่งผลให้กลุ่มศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ มีกำไรขั้นต้น เท่ากับ 6,115,694 บาท คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้น 49.64 และมีกำไรสุทธิจากการดำเนินงาน เท่ากับ 5,989,414 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 48.62

คำสำคัญ: ต้นทุน, ผลตอบแทน, ผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

² นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

³ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

⁴ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

⁵ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ABSTRACT

The purposes of this research study were to study cost analysis and the return on Teen DaengMudmee silk weaving of Napho Sub-district, Napho District, Buriram Province. Data was collected from 11 group of Traditional Crafts Center, 60 villages at Napho Sub-District, Napho District, Buriram Province. This research used a questionnaire and the statistical methods used to analyze data were percentage and mean.

The results revealed that 1) Traditional Crafts Center of Napho Sub-District were mostly female, aged 50-60 years of elementary education experience in weaving Teen DaengMudmee silk more than 10-15 years and majority funding sources were from loans and their own capital. 2) Traditional Crafts Center of Napho Sub-District had got the amount of weaving Teen DaengMudmee silk throughout a year of 616 looms, the production cost of 109,101 baht per loom. The production cost per year of 6,204,306 baht on average of 11 groups had produced Teen DaengMudmee silk for 56 looms as the production cost per loom was 9918.27 baht, the production cost per year was 564,027.82 baht. 3) Traditional Crafts Center of Napho Sub-District had earned 12,320,000 baht per year from sale, 220,000 baht from sale per loom, on average of 11 groups had earned throughout a year of 1,120,000 baht, income from sale of 20,000 per loom and the total cost was 6,330,586 baht which was classified as the cost of sale 6,204,306 baht and 126,280 baht for the cost of operation, as a result, Traditional Crafts Center of Napho Sub-District's gross profit was 6,115,694, representing a gross margin of 49.64 and net profit from operations was 5,989,414, representing a net profit margin of 48.62.

Keywords: Cost, Return, Teen Daeng Mudmee Silk

บทนำ

ผ้าไหมถือเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่นอกเหนือจากอาหารที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ในสังคมเกษตรกรรมตั้งแต่บรรพกาลสืบมา ทุกครัวเรือนจะมีการทอผ้าเพื่อใช้สอยภายในครอบครัว และมีการถ่ายทอดและส่งสมกรรมวิธีการทอให้แก่สมาชิกที่เป็นเพศหญิง ผ้าทอได้เกิดขึ้นในภูมิภาคของประเทศไทยมาช้านาน มีกรรมวิธีการทอและความประณีตละเอียดอ่อน กรรมวิธีทอผ้าเป็นการกระทำให้เกิดลวดลายบนผืนผ้าในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่ซับซ้อนและไม่ซับซ้อน ได้แก่ การย้อมสีเพื่อให้เกิดลวดลายประเภทเพิ่มเส้นพุ่ง เพื่อให้เกิดลวดลายและประเภทไหม 2 เส้น จะมีการตีเกลียวเป็นเส้นเดียวกัน ส่วนลายที่ปรากฏบนผืนผ้าทอมีลวดลายที่สวยงามเกิดจากภูมิปัญญาของผู้ทอและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลวดลายเรขาคณิตที่นำมาผสมผสานกัน ลวดลายส่วนใหญ่มักเป็นลวดลายที่จดจำกันมาและได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ (กิตติคุณวัฒน์ จุฑะวิภาต, 2555 : 1)

จังหวัดบุรีรัมย์เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคอีสานตอนใต้ที่มีชื่อเสียงในเรื่องของการทอผ้า ซึ่งถือเป็นหัตถกรรมในครัวเรือนของราษฎรบริเวณจังหวัดบุรีรัมย์ อดีตมีการทออย่างกว้างขวาง คือ การทอผ้าไหมโดยเฉพาะการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและการทอผ้าเป็นภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดสืบกันมาจนถึงปัจจุบัน อำเภอนาโพธิ์ เป็นอำเภอที่ตั้งอยู่เหนือสุดของจังหวัดบุรีรัมย์มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม ตั้งเป็นกิ่งอำเภอเมื่อ พ.ศ. 2524 โดยแยกจากอำเภอพุทไธสง และได้ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอเมื่อ พ.ศ. 2531 อาชีพของประชาชนในอำเภอส่วนใหญ่ คือ การทำเกษตร ทำนา และปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ทอผ้าไหม สถานที่ทอผ้าไหมที่สำคัญของอำเภอโพธิ์ ทั้งสร้างชื่อเสียงให้แก่อำเภอโพธิ์ และจังหวัดบุรีรัมย์ คือ ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านผ้าไหมบ้านนาโพธิ์หมู่ที่ 1 ตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางอำเภอโพธิ์และเป็นศูนย์กลางการทอผ้าไหมที่มีการรวมกลุ่มของแม่บ้านเกษตรกร

ตำบลนาโพธิ์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากโครงการมูลนิธิศิลาชีพพิเศษในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ พระบรมราชินีนาถ ทั้งยังมีการส่งเสริมด้านการจัดจำหน่ายทำรายได้ให้กับคนในหมู่บ้านเป็นจำนวนมากและยังให้ความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผ้าไหมให้ดีขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2542 ได้เข้าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนอำเภอนาโพธิ์ตามแนวทางพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การทอผ้าไหมที่อำเภอนาโพธิ์ จะทอด้วยกี่ธรรมดาหรือกึ่งทอมือ ชาวบ้านมีการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายพื้นเมืองดั้งเดิม ลายประยุกต์ขึ้นมาใหม่โดยลูกหลานของชาวนาโพธิ์ (ประคอง ภาสะฐิติ, 2559 : 1)

ปัจจุบันผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นที่รู้จักลือถึงความงดงามประณีตในการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ในสายตาของชาวไทยและชาวต่างประเทศ ความงดงามของลวดลายบนผ้าไหมนั้นถือเป็นมรดกล้ำค่าของบรรพบุรุษในแต่ละท้องถิ่นมีการอนุรักษ์สืบทอดมาสู่รุ่นลูกหลานนี้ระยะเวลาเป็นร้อยเป็นพันปี มีลักษณะผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงเป็นลายพื้นเมืองทอด้วยไหมทั้งผืน โดยมีหัวขึ้นและตีนขึ้นของผ้าจะเป็นสีแดงสดในโบราณนิยมทอผ้าไหมตีนแดงให้เด็กและวัยรุ่นสวมใส่เพราะมีสีสดใสต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงการทอเพื่อให้ผู้ใหญ่ได้สวมใส่ในงานบุญประเพณีที่สำคัญ งานพิธีกรรมทางศาสนาและพิธีกรรมสำคัญ ๆ เท่านั้น ซึ่งเป็นผ้าไหมมัดหมี่ที่มีเอกลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชนชาวอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การยกย่องและส่งเสริมอนุรักษ์ การพัฒนาอาชีพการทอผ้าไหมจึงเป็นอีกหนึ่งอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน แต่หากคนในชุมชนนั้นยังขาดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการผลิตที่ดีก็อาจเป็นเหตุที่ทำให้ชุมชนมีต้นทุนจากการทอผ้าไหมที่สูงขึ้นได้ (ประคอง ภาสะฐิติ, 2559 : 2 - 3)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการศึกษาสามารถนำมาเป็นแนวทางในการตั้งราคาสินค้าเพื่อสร้างรายได้เปรียบกับคู่แข่งและใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการต้นทุน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงให้เป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์และลวดลายเฉพาะตัวที่ทำสืบต่อกันมาให้ดำรงสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นทุนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตการวิจัย

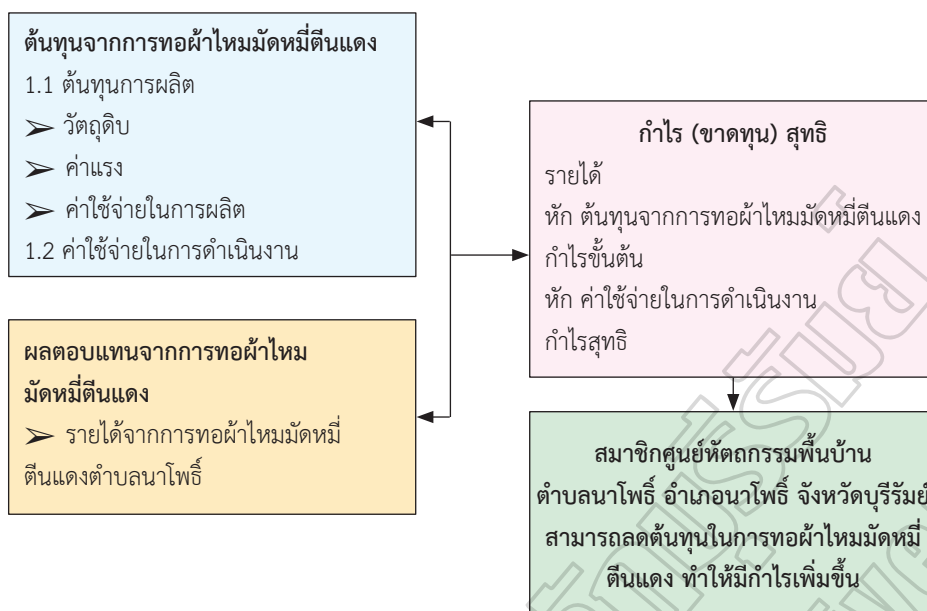
1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 11 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 60 คน

2. ขอบเขตด้านเวลา ได้แก่ ปีการศึกษา 2559
3. ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่ ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอ นาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 11 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 จำนวน 6 คน กลุ่มที่ 2 จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 4 จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 5 จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 6 จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 7 จำนวน 9 คน กลุ่มที่ 8 จำนวน 6 คน กลุ่มที่ 9 จำนวน 6 คน กลุ่มที่ 10 จำนวน 3 คน และกลุ่มที่ 11 จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายเฉพาะสมาชิกศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านที่มีการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงซึ่งมีการทออย่างต่อเนื่องและทอในปริมาณมากเท่านั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล อายุ เพศ ที่อยู่ จำนวนสมาชิก คุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง และแหล่งเงินทุนที่นำมาประกอบการ

ตอนที่ 2 ต้นทุนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย ต้นทุนการซื้อวัตถุดิบ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง ค่าใช้จ่ายในการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง การใช้แรงงานในการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย ต้นทุนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง และผลตอบแทนจากการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากการสัมภาษณ์สมาชิกศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ จากกลุ่มเป้าหมายจำนวนทั้งสิ้น 60 คน เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนที่ใช้ในการผลิตและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีงานวิจัย การศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีแหล่งที่มาต่างๆ ทั้งเอกสารและการค้นคว้าผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อนำไปวิเคราะห์ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ เปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์ แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน โดยใช้สถิติรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย อายุ เพศ คุณวุฒิทางการศึกษาประสบการณ์ในการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง และแหล่งเงินทุนที่นำมาประกอบการโดยใช้วิธีการประมวลผลตามหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ต้นทุนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการผลิต และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ คณะผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. สมาชิกศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งหมดเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ 50 - 60 ปี ส่วนใหญ่อยู่ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสบการณ์ในการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงอยู่ระหว่าง 10 - 15 ปี ขึ้นไปและแหล่งเงินทุนที่ประกอบการส่วนใหญ่ ใช้แหล่งเงินทุนจากการกู้และเงินทุนของตนเอง

2. ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีปริมาณการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตลอดทั้งปี จำนวนทั้งสิ้น 616 หูก จำแนกเป็นต้นทุนการผลิตต่อหูก จำนวน 109,101 บาท ต้นทุนการผลิตต่อปี จำนวน 6,204,306 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาทั้ง 11 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 60 คน พบว่า โดยเฉลี่ยมีผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงที่ผลิตได้ต่อกลุ่ม จำนวน 56 หูก มีต้นทุนการผลิตต่อหูก จำนวน 9,918.27 บาท โดยจำแนกเป็นต้นทุนวัตถุดิบ จำนวน 6,650.73 บาท/หูก ต้นทุนค่าแรงงาน จำนวน 3,245.45 บาท/หูก และต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 22.09 บาท/หูก และมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อปี จำนวน 564,027.82 บาท แสดงดังตาราง 1

3. ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีรายได้จากการขายผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงต่อปี จำนวน 12,320,000 บาท มีรายได้จากการขายต่อหูก จำนวน 220,000 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาทั้ง 11 กลุ่ม พบว่า โดยเฉลี่ยมีผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงที่ผลิตได้ต่อกลุ่ม จำนวน 56 หูก มีรายได้จากการขายต่อปี จำนวน 1,120,000 บาท และมีรายได้จากการขายต่อหูก จำนวน 20,000 บาท

ตาราง 1 สรุปต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อลูก และต้นทุนเฉลี่ยต่อปีจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง

กลุ่มที่	ปริมาณการทอ ตลอดปี (ลูก)	ต้นทุนการผลิต			รวมต้นทุน การผลิต (บาท) (5) = (2)+(3)+(4)	ต้นทุนการผลิต (บาท/ปี) (6) = (1)*(5)
		วัตถุดิบ (2)	ค่าแรงงาน (3)	ค่าใช้จ่าย ในการผลิต (4)		
กลุ่มที่ 1	114	7,308	3,390	18	10,716	1,221,624
กลุ่มที่ 2	40	6,103	2,990	19	9,112	364,480
กลุ่มที่ 3	40	7,305	3,080	28	10,413	416,520
กลุ่มที่ 4	70	7,302	3,340	25	10,667	746,690
กลุ่มที่ 5	40	6,103	3,330	24	9,457	378,280
กลุ่มที่ 6	70	6,108	3,480	17	9,605	672,350
กลุ่มที่ 7	12	6,108	3,470	28	9,606	115,272
กลุ่มที่ 8	86	7,305	2,970	18	10,293	885,198
กลุ่มที่ 9	50	6,105	3,940	22	9,267	463,350
กลุ่มที่ 10	50	7,303	3,020	24	10,347	517,350
กลุ่มที่ 11	44	6,108	3,490	20	9,618	423,192
รวม	616	73,158	35,700	243	109,101	6,204,306
เฉลี่ย	56	6,650.73	3,245.45	22.09	9,918.27	564,027.82
คิดเป็นร้อยละ		67.06	32.72	0.22	100.00	100.00

4. หัวหน้ากลุ่มศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ มีกำไรขั้นต้นจากการขายผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง จำนวน 6,115,694 บาท คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้น 49.64 และมีกำไรสุทธิจากการดำเนินงาน จำนวน 5,989,414 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 48.62 แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลตอบแทน ต้นทุนขาย กำไรขั้นต้นและกำไรสุทธิจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง

กลุ่มที่	รายได้ จากการขาย	ต้นทุนขาย	กำไรขั้นต้น	ค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงาน	กำไรสุทธิ
	(1)	(2)	(3) = (1) - (2)	(4)	(5) = (3) - (4)
กลุ่มที่ 1	2,280,000	1,221,624	1,058,376	23,370	1,035,006
กลุ่มที่ 2	800,000	364,480	435,520	8,200	427,320
กลุ่มที่ 3	800,000	416,520	383,480	8,200	375,280
กลุ่มที่ 4	1,400,000	746,690	653,310	14,350	638,960
กลุ่มที่ 5	800,000	378,280	421,720	8,200	413,520
กลุ่มที่ 6	1,400,000	672,350	727,650	14,350	713,300
กลุ่มที่ 7	240,000	115,272	124,728	2,460	122,268
กลุ่มที่ 8	1,720,000	885,198	834,802	17,630	817,172
กลุ่มที่ 9	1,000,000	463,350	536,650	10,250	526,400
กลุ่มที่ 10	1,000,000	517,350	482,650	10,250	472,400
กลุ่มที่ 11	880,000	423,192	456,808	9,020	447,788
รวม	12,320,000	6,204,306	6,115,694	126,280	5,989,414
ร้อยละ	100%	50.36%	49.64%	1.02%	48.62%

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ คณะผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาต้นทุนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับปริมาณการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตลอดทั้งปี มีผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงที่ผลิตได้ทั้งหมด 616 หูก มีต้นทุนการผลิตต่อหูก จำนวน 109,101 บาท (ค่าวัตถุดิบ 73,158 บาท ค่าแรงงาน 35,700 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิต 243 บาท) และต้นทุนการผลิตต่อปี จำนวน 6,204,306 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาทั้ง 11 กลุ่ม พบว่าโดยเฉลี่ยมีผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงที่ผลิตได้ต่อกลุ่ม จำนวน 56 หูก มีต้นทุนการผลิตต่อหูก จำนวน 9,918.27 บาท (ค่าวัตถุดิบ 6,650.73 บาท ค่าแรงงาน 3,245.45 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิต 22.09 บาท) และมีต้นทุนการผลิตต่อปี จำนวน 564,027.82 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาจากต้นทุนการผลิตทั้ง 3 ประเภทพบว่าต้นทุนที่สูงที่สุดในการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง คือ ค่าวัตถุดิบ คิดเป็นร้อยละ 67.05 ทั้งนี้เนื่องจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงจะต้องใช้เส้นไหมเป็นวัตถุดิบหลักมากที่สุด ซึ่งการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงนอกจากจะต้องใช้เส้นไหมในการทอเป็นจำนวนมากแล้ว เส้นไหมดังกล่าวต้องมาจากท้องถิ่น ซึ่งเป็นเส้นไหมมีขนาดเล็ก มีคุณภาพ และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ เมื่อนำเส้นไหมไปทำการฟอกสี ย้อมสี เส้นไหมจะกลืนสีได้ดี และเมื่อนำไปทอเป็นผืนจะได้ลายละเอียดที่มีสีสันลวดลายที่สวยงาม ทำให้เป็นที่ต้องการของลูกค้าทั้งในและต่างจังหวัด สอดคล้องกับงานวิจัยธานินทร์ ไชยเชษฐ์ (2553: บทคัดย่อ) ที่พบว่าต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหม ประกอบด้วย วัตถุดิบ

ทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิตและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ซึ่ง 2 ใน 4 เป็นต้นทุนวัตถุดิบทางตรงมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงจิตร์ ก้าวศรี (2551: บทคัดย่อ) ที่พบว่าต้นทุนการผลิต เท่ากับ 5,195.07 บาท ประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบ 1,500 บาท จำแนกเป็นไหมพุ่ง 1,050 บาท และไหมยืน 450 บาท ค่าแรงงานทางตรงมีมากที่สุด 3 จำแนกเป็นค่าแรงงานในการทอ 2,000 บาท ค่าแรงงานการทำไหมพุ่ง 500 บาท และค่าแรงงานในการกรัก 300 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิตที่มีจำนวนมากที่สุด 3 อันดับแรก จำแนกเป็นค่าสี 60 บาท ค่าถ่าน 50 บาท และก๊ทอผ้า 28.06 บาท และสอดคล้องกับงานวิจัยของสังวาล นาครินทร์ (2549: บทคัดย่อ) ที่พบว่าต้นทุนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ลายคลื่นทะเลต่อหูก เท่ากับ 4,900.037 บาท ประกอบด้วยต้นทุนวัตถุดิบ เท่ากับ 2,800 บาท จำแนกเป็นไหมพุ่ง เท่ากับ 2,100 บาท และไหมยืน เท่ากับ 700 บาท ค่าแรงงานทางตรงที่มากที่สุด 3 อันดับแรกคือ มัดหมี่เท่ากับ 500 บาท ค่าทอ เท่ากับ 400 บาท และค่าย้อม เท่ากับ 200 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิตที่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ค่าสี เท่ากับ 340 บาท ค่าเชือกฟาง ค่าไฟฟ้า เท่ากับ 80 บาท และค่าฟืน เท่ากับ 59.242 บาท ซึ่งกลุ่มผู้ผลิตควรผลิตหรือจัดหาวัตถุดิบจากท้องถิ่นโดยการส่งเสริมให้กลุ่มสามารถผลิตเส้นไหมให้ได้คุณภาพตามที่กลุ่มต้องการและควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่สมาชิกให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. การศึกษาผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ มีปริมาณการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตลอดทั้งปีจากจำนวนผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงที่ผลิตได้ทั้งหมด 616 หูก รายได้จากการขายต่อปี จำนวนทั้งสิ้น 12,320,000 บาท คิดเป็นรายได้จากการขายต่อหูก 220,000 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาทั้ง 11 กลุ่มพบว่า โดยเฉลี่ยมีผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงที่ผลิตได้ต่อกลุ่มจำนวน 56 หูก มีรายได้จากการขายต่อปีคิดเป็นต่อกลุ่ม จำนวน 1,120,000 บาท มีรายได้จากการขายต่อหูกต่อกลุ่ม จำนวน 20,000 บาท เนื่องจากผลตอบแทนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการ และยังเป็นตัวกำหนดเป้าหมายด้านการลงทุนได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ประกอบการมักให้ความสำคัญกับยอดขายหรือผลตอบแทนที่ได้รับ เนื่องจากผลตอบแทนที่ได้รับทำให้สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ปามุทา และคณะ (2555: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้ผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูนมีรายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ย 303,356.66 บาทต่อปี รายได้จากธุรกิจไหมต่อครอบครัวเฉลี่ย 231,818.33 บาทต่อปี ผู้ผลิตมีรายได้จากการขายผ้าชุดราคาเฉลี่ย 8,662.50 บาทต่อชุด ผ้าชิ้นราคาเฉลี่ย 3,693.88 บาทต่อผืน ส่วนใหญ่ผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดราคาขาย ผู้รับซื้อเป็นลูกค้าต่างจังหวัด ร้อยละ 28.00 และนักท่องเที่ยว ร้อยละ 26.86 และสอดคล้องกับแนวคิดของวาสนา ชำระ (2554: บทคัดย่อ) ที่พบว่าจำนวนเงินที่ได้รับจากการขายสินค้าหรือบริการของธุรกิจ และยอดขายจะเป็นเป้าหมายทางธุรกิจที่ต้องพิจารณาว่าสามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางแผนไว้หรือไม่ ซึ่งผู้บริหารจะพยายามทำยอดขายให้ได้มากที่สุดพร้อมกับลดต้นทุนทั้งหมดให้น้อยที่สุด ซึ่งจะส่งผลทำให้กิจการเติบโตอย่างรวดเร็ว

3. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ จำนวน 11 กลุ่ม มีรายได้จากการขายผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง จำนวน 12,320,000 บาท และมีต้นทุนรวม จำนวน 6,330,586 บาท โดยจำแนกเป็นต้นทุนการผลิต จำนวน 6,204,306 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 126,280 บาท ซึ่งส่งผลให้ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ มีกำไรขั้นต้น จำนวน 6,115,694 บาท คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้น 49.64 และมีกำไรสุทธิจากการดำเนินงาน จำนวน 5,989,414 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 48.62 เนื่องจากข้อมูลกำไรสุทธิ และการวิเคราะห์อัตรารายส่วนทางการเงินเป็นการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ เพื่อประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ทำให้สามารถลดต้นทุนในการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงส่งผลทำให้มีกำไรเพิ่มขึ้นตลอดจนการส่งเสริมและให้ความรู้กับสมาชิกในชุมชนให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงจิตร์ ก้าวศรี (2551: บทคัดย่อ) ที่พบว่ากลุ่มผู้ผลิตควรผลิตหรือจัดหาวัตถุดิบจากท้องถิ่น โดยการส่งเสริมให้กลุ่มสามารถผลิตไหมให้ได้คุณภาพที่กลุ่มต้องการควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่สมาชิกสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของธานินทร์ ไชยเชษฐ์ (2553: บทคัดย่อ) ที่พบว่ากรณีรวมต้นทุนค่าแรงงานทางตรง ค่า ROI เท่ากับ ร้อยละ 5.19 ค่า NPM เท่ากับ ร้อยละ 6.72 ขณะที่จุดคุ้มทุนด้านรายได้จากการขาย เท่ากับ 87,215.69 บาท และจุดคุ้มทุนด้านปริมาณขาย เท่ากับ ร้อยละ 91.40 ผืน ส่วนกรณีไม่รวมต้นทุนค่าแรงงานทางตรง ค่า ROI เท่ากับ ร้อยละ 35.40 ค่า NPM เท่ากับ ร้อยละ 35.66 ขณะที่จุดคุ้มทุนด้านรายได้จากการขาย เท่ากับ 40,018.97 บาท และจุดคุ้มทุนด้านปริมาณการขาย เท่ากับ ร้อยละ 41.94 ผืนและสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา ชำระ (2554: บทคัดย่อ) ที่พบว่าจำนวนเงินที่ได้รับจากการขายสินค้าหรือบริการของธุรกิจ และยอดขายจะเป็นเป้าหมายทางธุรกิจที่ต้องพิจารณาว่าสามารถดำเนินงาน

บรรลุเป้าหมายที่วางแผนไว้หรือไม่ ซึ่งผู้บริหารจะพยายามทำยอดขายให้ได้มากที่สุดพร้อมกับลดต้นทุนทั้งหมดให้น้อยที่สุด ซึ่งจะส่งผลทำให้กิจการเติบโตได้อย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปศึกษาไปใช้
  - 1.1 ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ สามารถนำข้อมูลต้นทุนการผลิตทั้งสิ้นไปใช้ในการกำหนดราคาขายของผ้าไหมได้
  - 1.2 ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ สามารถนำข้อมูลผลตอบแทนที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะต้นทุนทางด้านวัตถุดิบ คือ เส้นไหม และต้นทุนค่าแรงงาน คือ ค่าทอ ซึ่งมีต้นทุนสูงที่สุด
2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป
  - 2.1 ควรมีการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ดินแดงในหลายๆ พื้นที่เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษา มาเปรียบเทียบกับการศึกษาในครั้งนี
  - 2.2 วิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาในเขตจังหวัดอื่นๆ หรือเขตพื้นที่ใกล้เคียงให้เกิดความครอบคลุม ซึ่งจะเป็นการทราบถึงปัญหาและทราบถึงแนวทางในการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติคุณวัฒน์ จุฑะวิภาต. (2555). “ผ้าทอกับชีวิตคนไทย.” รายงานการวิจัย คณะศิลปกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ดวงจิตร กวัศรี. (2551). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมแพรวาสายเกาะบ้านโนน อำเภอดำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. การค้นคว้าอิสระ บ.ม. (การบัญชี). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชานินทร์ ไชยเชษฐ์. (2553). “การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองตาไ้จังหวัดบุรีรัมย์.” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี. เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2558.9(19):51-61.
- ประคอง ภาสะฐิติ. (2559). ประวัติความเป็นมาของศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์. ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์.
- วรภรณ์ ปามุทา และคณะ. (2554). การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน. วิทยานิพนธ์ วท.บ. (พัฒนาการเกษตร) คณะเทคโนโลยีการเกษตร. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วาสนา ชำระ. (2554). การจัดการเชิงกลยุทธ์กับผลตอบแทนจากการลงทุนธุรกิจโรงแรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. การค้นคว้าอิสระ บ.ม. (บริหารธุรกิจ) คณะวิทยาการจัดการ. ยะลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สังวาล นาครินทร์. (2549). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ลายคลื่นทะเลบ้านนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ บ.ช.ม. (การบัญชี) คณะวิทยาการจัดการ. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.